

DIFERENCIÁLNÍ DIAGNÓZA A TERAPIE BOLESTÍ HLAVY

MUDr. David Doležil

Neurologická klinika FN Ostrava

KLASIFIKACE BOLESTÍ HLAVY DLE INTERNATIONAL HEADACHE SOCIETY (IHS)

Primární bolesti hlavy

migréna

migréna bez aury	periodické syndromy v dětství asociované s migrénou či předcházející migrénu
migréna s aurou	komplikace migrény
oftalmoplegická migréna	migrenózní bolesti nesplňující kritéria pro migrénu
retinální migréna	

Tenzní bolesti hlavy (TTH)

epizodické TTH	chronické TTH
----------------	---------------

Cluster headache a chronická paroxysmální hemikranie

Cluster headache	bolesti hlavy podobné cluster headache, nesplňující kritéria pro cluster headache
chronická paroxysmální hemikranie	

Různé bolesti hlavy bez strukturální léze

idiopatické bolesti hlavy	benigní bolesti hlavy při kašli
bolesti hlavy ze zevní komprese	benigní bolesti hlavy po tělesné aktivitě
bolesti hlavy z chladového stimulu	bolesti hlavy během sexuální aktivity

Sekundární bolesti hlavy

posttraumatické bolesti hlavy

bolesti hlavy v rámci cévních onemocnění

bolesti hlavy u nevaskulárních intrakraniálních poruch

bolesti hlavy během užívání nebo po ukončení užívání různých látek

bolesti hlavy v rámci celkových infekcí

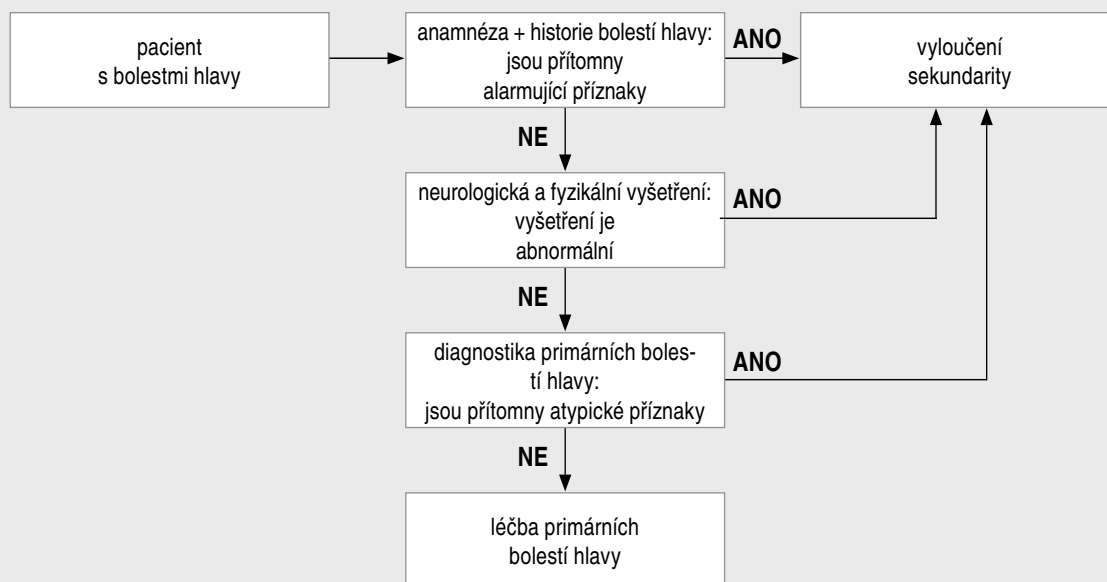
bolesti hlavy v rámci metabolických poruch

bolesti hlavy nebo obličeje v rámci onemocnění lebky, krku, očí, nosu, uší, vedlejších dutin, zubů, úst nebo jiných struktur hlavy a obličeje

kraniální neuralgie, kořenové bolesti a deafferentační bolesti

neklasifikovatelné bolesti hlavy

DIFERENCIÁLNÍ DIAGNOSTIKA BOLESTÍ HLAVY

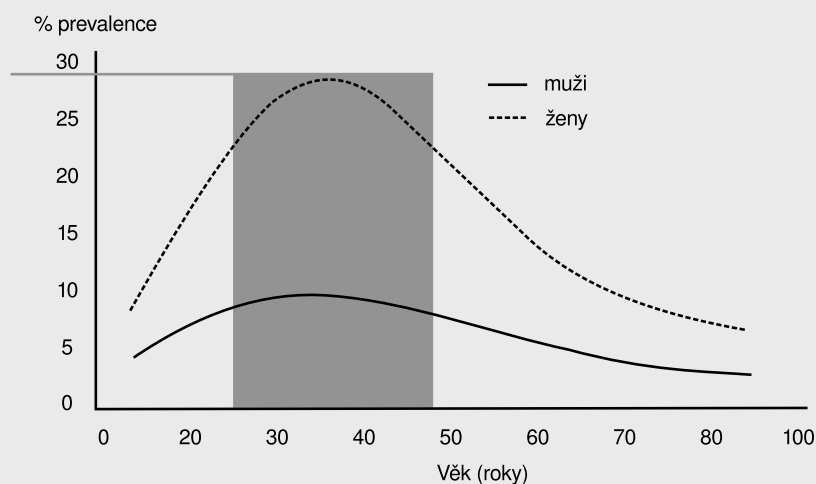
DIAGNOSTICKÉ ALARMUJÍCÍ PŘÍZNAKY UPOZORŇUJÍCÍ NA SEKUNDARITU BOLESTÍ HLAVY

Varující příznaky	Diferenciální diagnóza	Diagnostické možnosti
začátek bolestí hlavy před 50. rokem věku	temporální arteritis, tumor, cervikogenní bolesti hlavy	sedimentace (FW) počítačová tomografie (CT), magnetická rezonance (MRI), rtg
rychlý začátek bolestí hlavy	subarachnoidální nebo intracerebrální krvácení, tumor	CT, MRI, lumbální punkce (LP)
zhoršující se bolest hlavy	tumor, subdurální hematom, nadužívání analgetik	MRI, CT, farmakologická anamnéza, toxikologický screening
nová cefalea u pacienta s karcinomem nebo HIV	meningitis, mozkový absces, systémová infekce, metastatické postižení CNS	CT, MRI, LP, FW, C reaktivní protein (CRP)
fokální neurologické příznaky	tumor, A–V malformace, cévní mozková příhoda (CMP), systémové onemocnění	CT, MRI, FW, revmatické markery
bolesti hlavy s komorbiditou se systémovým onemocněním	meningoencefalitida, vaskulární onemocnění, revmatické systémové onemocnění	CT, MRI, LP, FW, revmatické markery
edém papily optického nervu	tumor, pseudotumor cerebri, meningoencefalitida	CT, MRI, LP

DIFERENCIÁLNÍ DIAGNOSTIKA PRIMÁRNÍCH BOLESTÍ HLAVY

Typ bolestí hlavy	Věk začátku	Pohlaví	Lokalizace
migréna	20–40	převážně ženy	jednostranná
tenzní typ bolestí hlavy	15–50	více ženy	oboustranná
Cluster headache	18–50	výhradně muži	přísně jednostranná
Frekvence	Intenzita	Délka trvání	Asociované příznaky
2–8/měsíc	střední a velká	4–72 hodin	nauzea, vomitus, fotofobie, fonofobie
různá	nízká a střední	30 minut až 7 dnů	obvykle žádné
1–8/den	velká	45–180 min	konjunktivální injekce, lakrimace

PREVALENCE MIGRÉNY PODLE POHLAVÍ A VĚKU

DOTAZNÍK PRO DIAGNOSTIKU PRIMÁRNÍCH BOLESTÍ HLAVY

Jak dlouho trpíte bolestmi hlavy (dny, týdny, měsíce, roky)?

Bolesti hlavy jsou záchvatovité nebo trvalé?

Jak dlouho jednotlivé bolesti bez léčby trvají (minuty, hodiny, dny, déle...)?

Jaká je frekvence záchvatů bolestí hlavy (denně, týdně, měsíčně...)?

Kdy se bolesti hlavy většinou vyskytují (ráno, večer, přes víkend...)?

Jsou známé vyvolávající faktory (menstruace, alkohol, typ jídla...)?

Jaká je lokalizace bolestí hlavy (jedna strana, střídání stran...)?

Jsou přítomny příznaky aury (poruchy zraku, oslabení končetin...)?

Pozorujete během záchvatu bolestí hlavy další příznaky (zvukoplachost, světloplachost, zvracení...)?

Jaké je intenzita bolestí hlavy (slabá, střední, silná)?

Bolesti hlavy jsou pulzující, tlakové, ostré, jiné?

Bolesti hlavy se stupňují námahou, předklonem, apod?

Musíte během záchvatu ležet v posteli (vždy, často, někdy, nikdy)?

Můžete během záchvatu pokračovat v práci (ano, ne)?

Trpí některý příbuzný stejnými bolestmi hlavy (matka, dcera...)?

KRITÉRIA IHS PRO MIGRÉNU BEZ AURY

A. Minimálně 5 záchvatů migrény splňující kritéria pod B–D

B. Trvání jednotlivého záchvatu při nedostatečné léčbě či bez léčby 4–72 hodin

C. Bolesti hlavy splňují aspoň dvě z následujících podmínek

střední až velká intenzita bolesti

jednostranná lokalizace

pulzující charakter bolesti

akcentace bolesti fyzickou aktivitou

D. Přítomnost alespoň jednoho z následujících příznaků

fotofobie, fonofobie

nevolnost a nebo zvracení

Kritéria IHS pro migrénu s aurou

A. Dva a více záchvatů migrény splňující kritéria pod B

B. Aspoň 3 z následujících 4 kritérií

jeden nebo více symptomů aury, který svědčí pro fokální kortikální nebo kmenovou dysfunkci

aspoň jeden symptom aury se rozvíjí postupně déle než 4 minuty nebo 2 a více symptomy aury na sebe navazují

žádný symptom aury netrvá déle než 60 min, je-li přítomno více symptomů, doba trvání se může proporcionálně prodloužit

volný interval mezi aurou a bolestmi hlavy je kratší než 60 minut, bolesti hlavy mohou začít během ale i před aurou

C. Byly vyloučeny sekundární typy bolestí hlavy